

Tuyuun Hebrew-ḡuruanun

Agaayyutim Uqaḡha Uqaqtigiplugu Iḡñiñi

1 ¹ Injilḡaanimma Agaayyun uqaqtuq sivulliptiknun sivuniksriqiritigun akulaiḡḡugu atlakaagiiḡḡugich. ² Aglaanpakma makunani aqulligñi uvluni Agaayyutim uqautigaatigut Iḡñigmigun, nalunaiqsagmigun paitchaktaaḡḡugu supayaanik, aasriiñ ilaagun iñiḡnikkani nuna. ³ Agaayyutim kamanautaa qiñiḡnaitchuq. Aglaanpakma kamaunaun qausaiñaqtuq Iḡñiguruakun Agaayyutillapiatun itluni. Iḡñiguruam tigummiugaḡaa supayaq uqaḡigmigun saḡḡiqaqtuatigun. Piiḡanikamigich iñuich killuqsautaat, aquvinniqsuq taliqpianun kamaḡniqsram pakmani.

Iḡñiq Kamanatluktuq Isaguliḡmiñ

⁴ Taatnaḡhuni kamanatluksiḡluni israḡuliḡniñ Agaayyutim atchiḡniḡaa kamanatluktuamik atigmik ilinḡisa atinḡitñiñ. ⁵ Atakkii Agaayyutim naliatunniñ israḡulḡich nipliutisrimaitchaa, itna,

“Ilvich Iḡñiḡigikpiñ.

Uvlupak nalupqinaigikpiñ iḡñiḡiplutin takkuatni iñupayaat.”

Psalm 2:7

Naagasuli itnaqsimaitchuq israḡuliḡmun,

“Aapaugisiruḡa ilaanun aasrii uvaḡa Iḡñiḡilugu.”

2 Samuel 7:14; 1 Chronicles 17:13

⁶ Aasriipsuuq, tuyuḡiyasripmagu Iḡñiguruq aḡalatiqatini iñuḡnun marrumani nunami nipliḡniḡsuq, itna,

“Iluqatinḡ Agaayyutim israḡulḡiñ purvigilitruḡ.”

Deuteronomy 32:43

⁷ Suli uqautigigai israḡulḡich, itna,

“Israḡulḡich anuḡiḡuqtinnigai, savaktiniasriiñ ikualaruagaḡuqtitlugich.”

Psalm 104:4

⁸ Aglaan Iḡñiguruamun uqaqtuq,

“Agaayyuun, aḡalatchiraugisirutin taimuḡa.
Aḡalatkisigiñ aḡaayuqautiñ nalaunḡalikun.

9 Quviagigiñ nalaunḡaruaiḡ aasrii uumigiplugu nalaunḡaitchuaḡiḡ.
Taatnaḡhuni Atangum, Agaayyutvich, piksraḡtaagigaaḡin
qaitchiḡlutin pitḡluktuumik kamakkutmiglu quvianamiglu
tamatkunakḡapayaaḡ piqatipniñ.”

Psalm 45:6,7

10 Itnasuli uqaḡtuḡ ilaagun,

“Ataniḡ, aullaḡniisaḡaagataḡiḡmi iñiḡiñ nunalu qilaḡlu argapnik.

11 Tamatkua piḡḡiḡniḡaḡtut, aḡlaan ilvich itchaḡataḡtutin.
Iluqatiḡ tamatkua utuqqaḡuḡniḡaḡtut
aasriiñ atnuḡaaluktun suḡḡiḡutiḡ.

12 Uligaatun imuniḡitiḡin

aasrii simmiḡutiḡin atnuḡaaluktun.
Aḡlaan ilvich atlaḡḡuḡumiñaitchutin
suli ukiutin isrukḡitchumiñaitchut.”

Psalm 102:25-27

13 Aasrii nalliatnun israḡulḡich uqaḡtriḡḡaksimaitchuḡ itna,

“Aqvittin taliqpiḡma tuḡaani aḡalatchiqasiutilutinaasrii uvamnik
akiḡiḡḡapiḡḡiaḡhatnunaglaan iluqaitniḡ uumigirivich.”

Psalm 110:1

14 Israḡulḡich savaktauḡhiñḡaḡtut irrusriḡplutiḡ. Tiliraurut ikayuḡplugich
tamatkua annautrauniaḡtuanik.

Kamanaḡtuaḡ Anniḡsuḡiaḡ

2 1 Qiñiḡikput Iḡniḡuruam kamanatluḡha israḡuliḡniñ. Taatnaḡuta piḡi-
qipiḡtuksraurugut qaunatiḡiaḡiḡḡugich tusraakkavut. Tupigiguptigik
tamatkua taggivaḡtaḡumiñaitchugut iḡumutuuruamiñ. 2 Uqaḡipayaaḡ
israḡulḡich uqaḡtigikkaḡat payaḡaitchuanuruḡ. Aasriiñ kiñapayaaḡ
navguiruaḡ maliḡutaksramik tupiksriñḡitḡluniḡu nalliusriaḡaḡisiruḡ
anasriñḡuqsautmik. 3 Taatniitpan qanuḡuta annaḡniaḡpisa anasiñḡuq-
saḡviksraḡtikniñ suksraḡiḡḡitchuptigu anniḡsuḡiaḡ? Atangum Jesus
uqaḡtiḡiḡqaagaa taamna anniḡsuḡiaḡ. Aasriiñ tamatkua tusraaḡqaḡtuat
uqaḡiḡmik qaanḡisḡitkaat nalupqinaḡiḡḡuḡu uvaptiknun iḡumutuuniḡḡuḡu.
4 Agaayyutimtuḡu iḡisimapakḡniḡai atlakaḡiḡisigun quvinqaḡhutiḡ savaa-
tigun, sulḡ Ipqitchuam Irrutchim aatchuutaigun pisuḡiḡmigun.

Sivulliuḡtaat Anniḡsukkaaurat

5 Aasriiñ Agaayyutim piksraḡtaagiiḡḡitchai israḡulḡich aḡalatiḡksrau-
lugich nunami tikitchaḡumaruami. Taamna uqaḡtiḡigikput. 6 Aḡlaan
Agaayyutim uqaḡḡhni aḡlausimaruḡ, itna,

“Agaayyoon, suvaata isrummatigitlaniqpiun iñuñhiñaq?

Naagaunniñ suvaata qaunagigitlaniqpiun iñuum iğñiña?

7 Sivikitchuami kamanaitluktitauraaallakkaluaqlugu israğuliñniñ,
niaquusriğñiğniñ kamanautmik kamakcutmiglu,

8 sulii inillakkiñ ayalatagitlasriplugu supayaaq.”

Psalms 8:4-6

Taamna uqaliq uqautigigaluaqtitlugu Agaayyutmun inillañniplugu iñuk ayalatchirauplugu supayaamik, pakma qinñigitchikputsulii iñuum ayalatchitlapiaqtilaaja supayaamik. 9 Aglaali qinñigikput Jesus “sivikitchuami kamanaitlullaklugu israğuliñniñ.” Agaayyutim iluaqcutmigun tuqupkağniğaa pisigiplugich iñupayaat nanipayaaq. Taatnaqlugu niaquusriğniğaa kamanautmik kamakcutmiglu.

10 Agaayyutim ayalannigai supayaat, sulii supayaat sagviğniğaat kamanautaa. Aasriiñ nalauttuq Agaayyutmun naamasipkaqamiun iğni nagliksaañikun tikiutitquplugich iñugiaktuat iğniğich qilañmun. Taamna iğniq aullağniiriguğniğaa anniqsuğiañatnun. 11 Taamna ipqiqsitchiruaq iñuñnik Agaayyutmun sulii tamatkua ipqiqsitauruat iluqatin aapaqağniqsut atautchiiñamik. Taamna pisigiplugu Jesus-ñum kanjugingitchaa taiyuhiksrañat ukpiqsriuat aniqatiumiñik. 12 Nipliqhuni Agaayyutmun, itna,

“Iłitchuğipkautigigisigikpiñ aniqatiumnun;
nangagisigikpiñ akunğatni ukpiqtuanjruuat.”

Psalms 22:22

13 Itnaqhunisulii,

“Tunnavigigisigiga Ataniq.”

Isaiah 8:17

Sulipsuuq,

“Uvaniittuña ililgaani Agaayyutim qaisañiñi uvamnun.”

Isaiah 8:18

14 Taapkua ililgaat timiqaqttut auqaqhutiñlu. Taatnatun ilaa iñuguqtuq timiqaqhuni ilinjisitun. Tuqukami sannigutami timimigun piyaqcutlasriñiğaa tuqupkaitlaruaq iñuñnik, taamna tuunğaq. 15 Jesus-ñum annautisrağniğai tamatkua iñuich tigutaañruuat iñuuniqtutitilaagmikni iqsiñhatigun tuquğimik. 16 Atakkii Jesus-ñum isrumaalutiginğitchai israğulgich, aglaan ikayuğugai iñuich kiñuviağikkañi Abraham-ñum. 17 Taatnamik Jesus iliruksrauruq aniqatiunjusun supayaakun. Taamna pisigiplugu ilunjuksripluni tuniqsimaruañupluni ilu agaayuliqsiqpaguuqtuq ilinjitñun. Jesus-ñum tuquğimigun piigñiğai iñuich killuqsautinğich qinuiqsitlugu Agaayyun. 18 Jesus ilaaptuuq nagliksaaqtuq uuktuaqsiukami. Taatnamik ikayulguniğai tamatkua ukpiqsriuat uuktuaqsiupmata ilaatun.

Jesus Kamanatluktuq Moses-miñ

3 ¹Aniqatiumaan, pigigaasri Agaayyutim. Qilañmuqugaasri. Taatnamik isrummatigiraksragigiksi Jesus tilirauruaq Agaayyutmiñ, ilaaptuuq agaayuliqsiqpauruq ukpigikkaqput payañaitlugu. ²Jesus tuniqsimmatriruq Agaayyutmun piksraqtaagirimiñun atriplugu Moses-tuuq tuniqsimmatriruq Agaayyutim iluqaani tupqani savautrikami Agaayyutim iñuiñik. ³Taamna iñuk nappairuq tupiğmik kamakku-sriaqatluktuq tupiğmiñ. Taatnatuntuuq Jesus kamakkusriaqatluktuq Moses-miñ. Moses savautriñlautağaluaqtuq Agaayyutim iñuiñik Jesus savautriñlautatluktuq. ⁴Tupipayaaq nappairiaqtuq, aglaali Agaayyutim sua iluqaan nappakkağigaa. ⁵Moses-guuq tuniqsimaruaq iluqaani tupqani Agaayyutim, aglaan savaktaulhiñaqhuni. Moses nipliqsimaruaq sunik uqautauniaqtuanik sivuniksrami, [amiami Christ-mik]. ⁶Aglaan Christ tuniqsimaruaq iğñiğupluni añałatchiruaq iluqaanik tupiğmik. Iluqata ukpiqsriruani Agaayyutmik, uvagut tupiğigaatigut Agaayyutim ukpiqsri-siağupta niğiuqağuptalu isruanunaglaan.

Minguiqsiagvigaqtut Agaayyutim Iñui

- ⁷Tarraasriiñ Ipqitchuaq Irrusriq uqaqtuq,
 “Uvluvak tusraayupsiuñ Agaayyutim nipaa,
⁸ siquqsilaagnaiaqasigik isrummatigikkasri,
 taipchunatatun akilñiñiqsuiruatun Agaayyutmik
 uvlumi taivrurmani suviksrailaami.
⁹Aapaapsi uuktuapiağatağaatña arguağipluña qiniğaluaqługich
 savaatka.
¹⁰Taatnaqluña malğukipiani ukiuni uumitchautriruña taipchuniña
 iñuqatigiñik,
 aasriiñ uqaqluña, ‘Pigisupayaakkañat killuuruq.
 Kañiqsimaitchaat ilitqusriğa.’
¹¹Tarra akiqsruqtuña uvañnun uumitchałamni, itna,
 ‘Isiqtitchumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun iliqitñun
 minguiqsiagvigitqukkamnun.’ ”

Psalm 95:7-11

¹²Taamna Ipqitchuam Irrutchim uqağikkaña. Taatnamik qaunatqia-ğiutisitichi avatmun. Avallangitchumuusriñi iñuuruamiñ Agaayyutmiñ pisigilugu killuqsauñ ukpiqqutaiñiğlu uummatipsitñi. ¹³Aglaan pitchuksaagutisritchi avatmun taiyuğnaññaansuli “Uvluvañmik” suli tusraatlaññapsi Agaayyutim nipaaniñ tupiksritlaññapsi-lu. Tupiksriñgitchupsi nalliysi siquqsiviaqtuq iłaatni killuqsautmun sagluqipkağuni. ¹⁴Takku iluqata pigigaatigut Christ-ñum ukpiqsima-

rağniagupta ukpiqsriiḥaptiktun aullağniñhaniñaglaan tuniqsimalutalu payajağuta isruanunaglaan. ¹⁵Itnaqsimaruq,

“Uvluvak tusraayupsiuḡ Agaayyutim nipaa
siqquqsilaagnaiaqasigik isrummatigikkasi
taipchunatitun akilḷiliqsuiruatun uvlumi taivrurmani
suviksrailaami.”

Psalms 95:7,8

¹⁶Kisut tusraaniqpatruḡ Agaayyutim nipaa akilḷiliqsuipmata ilaanik? Aa, iluqatiḡ taipchuanjurut iñuich Moses-ḡum annisikkaḡi Egypt-miñ. ¹⁷Kisutmi Agaayyutim uumitchautiniqpagich malğukipiani ukiuni? Aa, iluqatiḡ taipchuanjuniqsut killuqsartaqtuat tuquplutiḡaasriiñ suviksrailaami. ¹⁸Agaayyun akiqsruğniqsuq iḡmiñun, “Isiqtitichumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun ilinḡitñun miḡuiqsiağvigitqukkamnun.” Kisut Agaayyutim uqautigivagich taatna? Aa, iluqatiḡ taipchuanjurut tupiksriñḡitchuat Agaayyutmik. ¹⁹Tarra ilitchuğigikput ukpiqsriñḡisilaanḡat, taatnaqhutiḡaasriiñ tikitchumiñaiñiḡisut kinilirviksrağmiknun, taavrumuḡa nunamun Agaayyutim akiqsruutigikkannun ilinḡitñun.

4 ¹Taatnamik Agaayyutim akiqsruutaa miḡuiqsiağviksarakun itchu-gaaqtuq. Anayasuktuaqta nalliqsi tikiḡḡitpiaqtuq taavrumuḡa miḡuiqsiağviḡmun. ²Takku iñuktitun suviksrailaami inḡiḡaallapiaq uvaguttuuq tusraapmigiḡput ilaan nipaa tusraayugaagiksuaḡun. Aglaan tusraakkaḡata anniqsunḡiñḡai, takku Agaayyun ukpiḡinḡitḡuḡu.

³Uvagut ukpiqsriurani miḡuiqsiaqataurugut Agaayyutmi nipliutaatun, “Akiqsruqtuḡa uvamnun uumitchaḡamni,
‘Isiqtitichumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun ilinḡitñun
miḡuiqsiağvigitqukkamnun.’”

Psalms 95:11

Itnağniqsuq taamna savaani naasrimagaluaqtitlugich inḡataḡhaniñaglaan nunam. ⁴Aglausimaruq samma taavrumuuna tallimat malğuguutaatigun uvlut itna, “Agaayyun miḡuiqsiaqtuq savaağmiñiñ tallimat malğuguutaatni uvlut.” ⁵Tusraakkaptitun sivuani itnalḡit-chuq, “Isiqtitichumiñaitchitka nunamun akiqsruutigikkamnun ilinḡitñun miḡuiqsiağvigitqukkamnun.” ⁶Tarraasriiñ taipchua tusraaqqaaqtuat tusraayugaagiksuaḡamik isinḡitichut Agaayyutim miḡuiqsiağvianun ukpiqsriñḡiḡmiktigun. Taatnamik isitlasrugaaqtugut miḡuiqsiaqatau-ḡiksraḡtiknun Agaayyutmi. ⁷Agaayyun inillaitqiksuaḡ atlamik uvlumik taipḡuḡu “Uvluvamik.” Inḡiaktuat ukiut pianikmata uqautigitiḡkaa tumigiḡuḡu David, uqaliḡtigun tusraakkaptigun itna,

“Uvluvak tusraagupsiuḡ Agaayyutim nipaa
siqquqsilaagnaiaqasigik isrummatigikkasi.”

Psalms 95:7,8

8 Tarra Joshua-m-tuuq iñui Agaayyutim minguiqsiagtinniqpagich, Agaayyutim uqağitqikkayaitchaa atla uvlug David-kun. 9 Taatnamik iñui Agaayyutim isitlasrugaaqtut akiqsruutauruamun minguiqsiagvinmun. 10 Atakkii kiñapayaaq isigtuaq Agaayyutim minguiqsiagvianun, nutqaqmiuq savaagmiñiñ Agaayyun nutqaqmatun savaagmiñiñtuuq. 11 Ki, sakuukta isiguguta minguiqsiagvianun Agaayyutim. Tupiksriñgitchuksraungitchugut atrilugich sivulliaavut suviksraiilaami isingitchuat taavrumuğa minguiqsiagvinmun ukpiquttaiğimiktigun. 12 Uvvatakku uqałha Agaayyutim uumaruq sañjillaapiaqhuni. Qamuğaagatlaruq iñuum iñuusrianunlu irrusrianunlu suli isivgiuqlugu isummataalu kimmutaalu, atriplugu ipillapiaqtuaq avatmulik avguraqtuq saunginiik sagviqlugu patqa. 13 Suli Agaayyutim sivuğaani qanusripayauraq uumaruaq iriqsimangitchuq, aglaan supayaaq sagviruq qiniqnaqhuni irraknun ilaan isivgiugiyumaaqtuam uvaptiknik savaaptikniglu.

(Heb 5.1)

Jesus Kamanaqtuaq Agaayuliqsiqpak

14 Taatnamik, ki ukpigilakput payaņaiguta Jesus, Agaayyutim Iğniņa, kamaanaqtuaq agaayuliqsiqpagikkaqput. Ilaa apqusaananiņniqsuq qilaktigun sivuğaananun Agaayyutim. 15 Takku agaayuliqsiqpakput isumaaluqatautlaruq iļisimapluni qanutun sayaisilaaptiknik. Ilaa aņiqusaaqsiupmiuq uvaptiktitun supayaatigun, aglaan killuqsangitluni. 16 Taatnamik sivuğaņiutisa iħuaqqutriqaqtuamun Agaayyutmun nalupqisrunğiguta, iļisimalugu Agaayyun iļunņuktaqaqtuaq iħuaqqutriginiakkaqput ikayuğnaqsirağigupta.

5 1 Iļisimałapsisun Agaayyutim aglausimaruamiñ uqałhaniñ, qaukhipayaanağat agaayuliqsisit piksraqtaañurağniqsuq akungatniñ iñuich

savautitquplugu Agaayyun pisigiplugich iñuich. Ilaa qaitchiruksrauruq aatchuutininik tuniñl'autinigu killuqsautinjitñun Israel-aagmiut. ²Ilaa iñuñhiñaupluni injmiñik ilisimaruq sayaisilaagmiñik. Taatnaqhuni agganairrutitlagai tamatkua killuqsauqtuat pisagaluqaqatij. ³Iłumun aatchuqtuksraupmiraqtuq tuniñl'autinik killuqsautmiñun pitrigaluallagmi killuqsautinjitñun Israel-aagmiuñuqatmi. ⁴Agaayuliqsiqpauliq kamak-kutiqaqtuq. Aasriiñ kiñaunniñ iñuk agaayuliqsiqpautlaitchuq injmigun; piksraqtaañuruksrauruq Agaayyutmiñ Aaron piksraqtaañupmatun.

⁵Taatnatuntuuq Christ kamañniaqsangitmiuq injmiñik agaayuliqsiqpañnun qaukñiguqsaguni. Aglaan Agaayyutim piksraqtaagigaa nipliutiplugu,

“Ilvich Iğñiğigikpiñ.

Uvluvak nalupqinaigikpiñ iğñiğiplutin takkuatni inupayaat.”

Psalm 2:7

⁶Uqagipmigaaptuuq atlamiimma,

“Ilvich agaayuliqsigigikpiñ Melchizedek-tun iliplugu,
aasriiñ agaayuliqsaugisirutin isruitchuamun.”

Psalm 110:4

⁷Jesus nunamiitnami agaayuniqsuq nipitusripluni qulvisigun Agaayyutmun annautitqupluni tuquñigmiñ. Kiggusriaqağniqsuq taluq-sriplunikii Agaayyutmik. ⁸Iğñiğugaluññağmi nagliksaaqtuq atriplugich iñuich nagliksaaqmatun. Taatna nagliksaaqami ilinñiñiqsuq tupiksriñigmik. ⁹Pakma tuqanikami Jesus naamasiruuq, aasriiñ anniqsuitlasiruuq iñuñnik taimuñja tupiksriurapayaaniq ilaanik. ¹⁰Agaayyutim taiyuutchiqługu agaayuliqsiqpañmik Melchizedek-tun iliplugu.

Kiliktuutit Qapiqunğılłuta

¹¹Uqautiksraukkağaluqaqtugut taavrumuuna Melchizedek-kun. Aglaan sakiqnaqtuq kañiqsipkautigiliksraña taamna ilipsitñun, takku tusraasrunğıtchusri alapisaaqpaitłusri. ¹²Pakma ilisautriğugumiñnaqsigaluaqtusri aglaan ilisautriqaqtuksraurusrisuli ilisautripsaaqtuksrauruamik ilipsitñik sivulliqsigun ilisauttutauruatigun Agaayyutim uqałhiñi. Aniqammiuratun miluktuqtuksrausrugağniqsusri niqipiatutłaitłusri. ¹³Kisupayaaq miluktuqtuq aniqammiuratun ittuq. Taatnatun iñuk ukpiqsriaqsikami Jesus-mik ilitchuğingitchaasuli atlakaagiiksilaañak nalaunñaruamlu killuuruamlu. ¹⁴Aglaan niqipiaq pigigaat inuguaniksamaruat. Taatnatun iñuum ilisağuullapiaqtuam uqałhanik Agaayyutim kañiqsitłasisaiñağagigai sakiqnaqtuq suli puttuqsritłasrirağigaa sum nalaunñatilaaña killuqsautailaañalu.

6 ¹Taatnağuta uqautigingiğlavut sivulliich qağanaqtuq ilisauttutauruat Christ-kun. Inuguñnaqsigaatigut. Iłisautriñiqsa sivulliuplutinj

ilisauttutauruanik, itnautauruat mumiguni savaanjiñiñ tuqułhum suli mumiguni Agaayyutmun ukpiqsriłikun, ²suli ilisautriłuni paptaağiliqtigun suli inillaiłuni argañnik iñuñnun, suli ilisautriłuni añitqiłhatigun tuquñaruanik atanniiłikunlu isuitchuakun. Taapkua ilisauttutigigai aniqammiurat. ³Aasriiñ qulvaqtaaqta ilisauttutinun iñuguaniktuanun iñuñnun, ami Agaayyutim pisułigikpaun.

⁴Iñuk ukpiqsriruağuaniktuq kanjicsipkakkauñanikami Agaayyutim qaumañagun, uuktuañanikamił u aatchuutauruamik qilañmiñ, piqasriutianikamiłu Ipqitchuami Irrutchimi, ⁵uuktuañanikamiuñlu nakuułha uqałhan Agaayyutim suli sanjiałha Agaayyutim aña-latchisaan, ⁶tarra—taatnasiq ukpiqsriruağuaniktuq taggivağumi maliguagałuałigmiñiñ Agaayyutmik mumitqikkumiñaitchuq. Atakkii taatnatchim iñuum kikiaktuutitqilgitmatun pigaa Iğniña Agaayyutim, suli mitautigiplugu ilaan tuqułha. ⁷Iñuk ukpiqsrimaaqtuq Christ-mik ikayuusiaqaqtuq nunatun qau-nakkusiaqaqtuaton silalukman, aasriiñ nauriraqtuq niqiksrarik tamatkunuja nunaligiraunun. ⁸Aglaali iñuk tunutchiruaq Christ-mik suksraunğıqsitauruq nunatun naurirağaqtuaton kakitlağnaqtuanik ikikkaugisiruanik isruani. Taatnasriq iñuk anniqsunğıtchuq.

(Heb 6.8)

⁹Piqpagikkamaañ, uqaqapta taatna nalupqisunğıtchugut itilaapsitñik nunagiksuaton aasriiñ annautrauniaqtsuri. ¹⁰Agaayyun nalaunñaruqtakku. Puuyugumiñaitchaa qanuq ikayuiłlapialıqsi Agaayyutim iñuiñik piqutigiplugu piqpaksriłiqsi ilaanik. ¹¹Suli kaviuğigikput atausriullaalusri ikayuiñiapiaquplusrı isruanunaglaan sivuanisun. Taatnağupsı iñuuniqtutılaapsitñi nalupqinañiağiksi niğugaqalıqsi. ¹²Savautrituiñaqugipsigiñ Agaayyutmik. Piyummatigilugu maliguutisritchi atlanun ukpiqsri-ruanun akuqtuiruanun ukpiqsriłikun anuqsrułikunlu Agaayyutim akiqsruutigikkanañik.

Agaayyutim Nalupqinaitchuq Akiqsruutaa

¹³Itnaami, Agaayyutim akiqsruqamiuñ Abraham atuğniğaa atini takku atqitchuq kamanatluktuamik ilaan atqaniñ. ¹⁴Itnağniqsuq,

“Nalupqinaitchuamik quviasaapiagnaigikpiñ aatchuğutin iñugiallapiaqtuanik kiñuviaksrapnik.”

¹⁵ Aasriiñ utaqqilğataqami anuqsrułikun akuqtuiruq Agaayyutim akiqsruutigikkanani. ¹⁶ Iñuittuuq akiqsruğupmiut atuqługu iñuum atqa kamanatluktuuq iñmikniñ. Anjigutauruam nalupqinaigagigaa nalupqinaiyautikun aasrii uqavaagutiksraq piiqługu. ¹⁷ Uvvali Agaayyutim nalupqinaigukka tamatkununa akiqsrukkağmiñun atlanjıugumiñaisilaña sivunniutini aasriiñ nalupqinaiqługu atuqługu atchi. ¹⁸ Agaayyun saglutlaitchuq. Taatnamik tunjavigigikput Agaayyun atuqamiñ akiqsruutini nalupqinaiyautiniñ, atakkii uqałha atlanjutlaitłuni. Ilaan akiqsruutaanlu nalupqinaiyautaanlu pitchuksaallapiagaatigut tigungmitqiağiquplugu niğiuğaq qaisauruq uvaptiknun qamannirviuplugu. ¹⁹⁻²⁰ Niğiuğagikkaqput kitchatun iñuutchipsitñun ittuq aullatłaitłuniñu sañjıpluniñu. Taamna niğiuğaq kisaqsamaruq qılajmi sivuğaaniłlapiaq Agaayyutim liilaa talukuyaam tunuani inim ipqiññiqsrauruam iluani. Kisaliqiri isiqtuq taruña piqutigipluta. Taamna kisaliqiri ittuq Jesus agaa-yuliqsiqpaguqtuq atrıplugu taimña Melchizedek.

Agaayuliqsi Melchizedek

7 ¹ Tarra taavruma Melchizedek-ñum, umialgum Salem-mi agaayuliqsaupluniñu kamañañiqsrauruamun Agaayyutmun, nalaunnigaa Abraham utiqtuq akiilıqqaqługich umialgich. Agaayyutinigaa ikayuusriaquplugu. ² Aasrii Abraham-ñum Melchizedek aatchuğniğaa quliñjuğutaanik utqutipayaakkağmi. Taamna atiq Melchizedek sivullıuplugu itnautauruq Umialga Nalaunjaruathum, aasriisuli umialgupmiuq Salem-mi itnautauruami Umialga Qiñuiññam. ³ Iñuich naluniğaiç aña-yuqaak sivullianıñlı unniñ sumi annisilaña tuqqutilaajalu. Atriginigaa Iğñiña Agaayyutim agaayuliqsiusugaaqhuni qañapak taimuña.

⁴ Isrummatigisriun qanutun kamañaqtilaña taavruma añutim, unniikii Abraham-ñum sivulliağikkapta kamanautiqaqtuam aatchuğniğaa quliñjuğutaatnik utqutikkağmi. ⁵ Aasriiñ Abraham kinuviaqagnaqsuq Levi-mik aquagunaasriiñ Moses-mik. Tuvraqługu malıgutaksraq Moses-ñum aglaña Israel-aagmiupayaat quliñjuğutikuruksraunıqsut taapkununa Levi-tkuayaanun agaayuliqsiğtuqanun. Taatnaqtuksraunıqsut iluqatiñ Israel-aagmiupayaat qitunğagıgaluaqtılutıñ Abraham-mun. ⁶ Aglaali taamna iñuk Melchizedek Levi-tkuayaanunğiniğmi akuqtuiñiqsuq quliñjuğutmik Abraham-miñ. Inıqsruqtuq Agaayyutmun ikayuquplugu Abraham akiqsruusriaqtuq. ⁷ Iñuk qaitchiruaq ikayuusriaksramik kamanatluktuq iñuñmiñ akuqtuiruamiñ ikayuusriamik. Taamna ilu-mutuuruq. ⁸ Aasriiñ Levi-tkuayaat akuqtuiraqtuq quliñjuğutinik aasriiñ ilısimarugut tuqqutilaajatnik, aglaali Melchizedek akuqtuiruq quliñju-

gutinik, aasriiñ uqagimaitchuq tuquniługu. ⁹Uqautigillaglagu taatnatun, Levi kinjoviaqtuummağmi kiñuagun akuqtuisuugaluaqhuni qulinjūgutinik, ilaan qulinjūgutikuniğaa Melchizedek-mun atakkii sivullianjan Abraham-ñum taimmani taputiplugu. ¹⁰Takku Levi anigaluaqtitnagu inniqsuq liilaa timaani sivulliağmi Abraham-ñum Melchizedek-ñum paaqmauñ.

¹¹Taatnamik Levi-tkuayaat akuqtuiñiqsut maligutaksramik Moses-kun atuqtaksraqtuummaitñik aňalatchiñhatigun agaayuliqsit savautriñhatnik Agaayyutmik. Uvva savaaňat tamatkua agaayuliqsit anniqsuiñhiñnullapiagñiqpan naamasilugu, suvaata inuqsrağniqpa atlakauruamik agaayuliqsimik aggiqsuksramik atriługu Melchizedek kinjoviağingisaña Aaron-ñum? ¹²Tarra Aaron-ñum kinjoviañi agaayuliqsauruksraunğiqsut, atakkii nutaaq agaayuliqsi aggiqsuq, Melchizedek-tun ittuaq. Taatnamik maligutaksraq aňalatchiruaq savautriñhanik nutaam agaayuliqsipaum simmiqsuksrauniqsuq. ¹³Christ taamnatarra nutaaq agaayuliqsipauruq uqautigikkaqput. Christ-tuuq Levi-tkuayaañunğitchuq, nalliatunniñ sivulliaqatai savautrimaitchut agaayuliqsauplutiñ tuniñlaqtuğviñmi. ¹⁴Atakkii nalupqinaitchuq Ataniqput kanjiaña Judah-miñ. Moses-ñum uqautigimaitchai taapkua Judah-tkuayaat savautritquplugich agaayuliqsauplugich.

Atla Agaayuliqsi Melchizedek-tun Ittuaq

¹⁵Uvvasuli nalupqinaipsaağniqsuq atla agaayuliqsi atriplugu Melchizedek sagviqman. ¹⁶Christ agaayuliqsigunğitchuq maligutaksram tillisaitigun Moses-ñum aglakkaňatigun Levi-tkuayaañuruksrauluni, aglaan Christ agaayuliqsiguqtuq saññiagun iñuulñum simmiğumiñaitchuam. ¹⁷Agaayyutim uqañhan nipliutiginiğaa Christ-kun,

“Agaayuliqsaurutin qañapak taimuña
atriplugu Melchizedek.”

Psalm 110:4

¹⁸Aasiili sivulliq tilliñ atuğumiñaiqsuq takku sayaitłuniłu sumun ikayuu-tauyumiñaitłuniłu. ¹⁹Maligutaksram nalaunñasripkağumiñaitkai iñuich Agaayyutmi. Aglaali nakuutlukuamik nigiuğaniktugut nalaunñasripkaqhuta Agaayyutmi. Tamanna pisigiplugu qalliñağniaqtugut Agaayyutmun.

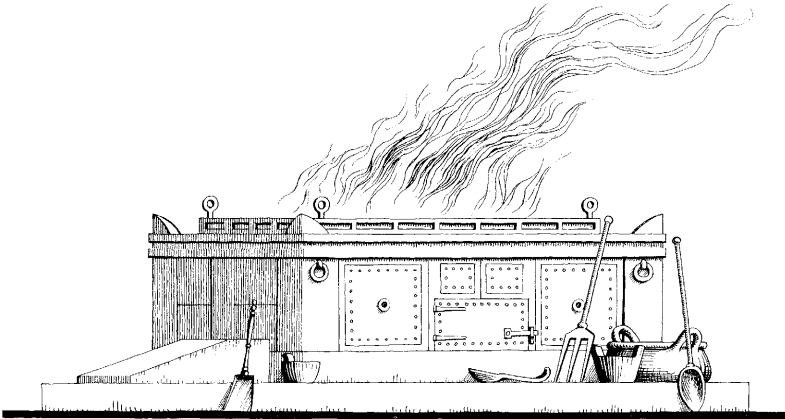
²⁰⁻²¹Agaayyutim nalupqinaigñiğaa taamna nalupqinaiyautmigun. Aglaali Levi-tkuayaat agaayuliqsiguqtut nalupqinaiyautaiłakun. Aasriili Jesus agaayuliqsiguqtuq Agaayyutim nalupqinaiyautaagun ilaanun, itnaqhuni,

“Atańguruam aqiqrutitigaa
isrummitqikkumiñaitłuni, itna,
Agaayuliqsaurutin taimuña.”

Psalm 110:4

22 Taapkunuuna uqaliqtigun Jesus nalupqinaigutigigaa nakuutluktuum sivunniugutim. 23 Sulipsuuq, iluqatinj sivulliich agaayuliqsit nayuutitui-ñatlaiññiqsut savaagmikni atakkii tuqułhum piiqsittağigai. 24 Aglaan Jesus agaayuliqsauruq nayuutituiñaqtuaq taimuņa. 25 Taatnaqhuni annau-titlapiagagigai qanumipayaaq tamatkua iñuich utlautiruat Agaayyutmun iņmigun, ataramik iñuuruq iņiqsrutuip!uni ilinjitñik.

26 Tarra taatnasriq agaayuliqsiqpak inuğigikput ipqitchuaq taqsraq-taitchuağlu pigiirrutaitchuağlu piisimaagtuaglu killuliqiriniñ, aasriiñ kamanaqsiqkakaupluni qilaņmi. 27 Inuğingitchaa tuni!laqtuliksrani uvluğagipman taipkumatitun qaukñisitun agaayuliqsit qaitchisuuruatitun tuni!laqtuutmik, sivulliuplugu iņminj killuqsautmiknun suliasriiñ Israel-aaqatmiņ killuqsautiņitñun. Aglaan Jesus tuqukama sannigutami

(Heb 7.27)

tuni!lautigiruuq iņmiñik atausriğmiaqługu. 28 Moses-ņum maligutaksra-ņagun sayaitchuat iñuich agaayuliqsit qaukñiguğuurut. Aglaan taamna maligutaksraq inuqnaiqsuq Agaayyutim iğñi agaayuliqsiqpaguqtitmauņ nalupqinaiyautmigun. Aasiñ agaayuliqsiqpauğisiruuq taimuņa naamaplu-ni supayaakun.

Agaayuliqsiqpaņa Sivunniugutim Nutauruamlu Nakuutluktuumlu

8 1 Tarra una uqautigikkaqput, naalağni!laksiuņ, piqaqtugut taat-natchimik agaayuliqsiqpaņmik aquvittuumik taliqpianun aquppiutaqpaņan kamanaqtuum Agaayyutim qilaņmi. 2 Savautriruuq agaayuliqsiqpaupluni inimi ipqiññiqsrauruami agaayyuvipiamiittuami [qilaņmi], iñuum nappangisaņani aglaan Atangum iņmiñik nappakka-ņani. 3 Qaukñipayaañat agaayuliqsit qaitchisuuruksraurut aatchuutininik

tunillautiniglu Agaayyutmun. Taatnaqhuni agaayuliqsiqakputtuuq aatchuutiqaqtuksrauruq Agaayyutmun. ⁴Uvvaami Jesus nunami itchu-gaagumisuli agaayuliqsaunayaitchuq, takku atlanik agaayuliqsiqaqtuq qaitchisuuruanik aatchuutinik tunillautiniglu tuvraqlugu maligutak-sraq. ⁵Agaayuliqsiyapaat savaaqaqagtut agaayyuvikpaŋmi nunami atrinulhiŋaqtuami taġġaŋhiŋauruamiġu tuvraqġugu agaayyuvikpapiaq qilaŋmiittuami. Moses nappaqsaaqsilġataqmauŋ tupiq agaayyuvikpak-sramun Agaayyutim uqautiniġaa, “Qaunatqiaġigutin nappaġumagiŋ tupiq tuvraqlugu iliktiġutaa ilisauttusriaġikkan iŋgimi.” ⁶Aglaan pakma Christ-ŋum akuqtuġaa kamanatluktuq savautriġiq atlaniŋ agaayuliq-siniŋ savautriruaniŋ nunami. Taatnamik Jesus-ŋum akunniġutauruam atausiŋuqtikai Agaayyunlu iŋuilla nakuutlukuakun sivunniugutikun. Taamna nakuutlukuatq sivunniugun tunŋavigigaa Agaayyutim tuniqsi-maŋhanun, tupiksriġhanuŋilaq iŋuich. ⁷Uvvaami sivulliq sivunniugun patchisaiŋŋiqpan, atlanik inuqnaġayaitchuq. ⁸Agaayyutim quyagingiŋiŋiġai iŋugikkani aasriiŋ itnaqhuni,

“Taimanigu sivunniugutiqaġisiruŋa nutaamik
iŋuiŋun Israel-ŋum Judah-mlu.

⁹ Itchumiŋaitchuq atrinŋatun sivunniugutim
qaisaptun aapaanŋitŋun uvlumi taivrumani
tasririutikapkich aullautityaqġugich Egypt-miŋ.
Tupiginġimatruŋ sivunniugutiga taatnaqlugich suksraaġitka,
nipliqsuq Ataniq.

¹⁰ Una sivunniugun inillaŋniġiga Israel-aagmiupayaanun
taivrumani uvlumi, nipliqsuq Ataniq,
Iġisigiga maligutaksraġa iŋuŋma isrummatinŋitŋun aglaglugulu
uummatinŋitŋun,
atriġugu iŋuk aglakmatun kaliikkamun.
Iliŋisa kamagigisigaatŋa kisima agaayyutauluŋa
aasriiŋ ilinich iŋuginiaġitka.

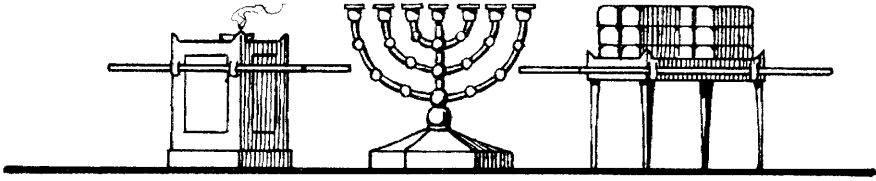
¹¹ Taivrumanigu kiŋaunniŋ ilisautriyumiŋaipiaqtuq
nunaqatmiŋik aniqatmiŋiglu itnaġuni, ‘Iitchuġiuŋ
Ataŋguruuq.’

Atakkii kisupayaam ilisimapiaġisigaŋa
kamanaiŋŋiqsramiŋaglaan kamanagŋiqsramun.

¹² Takku ilunŋugigisigitka tupiginġitchaluaqtuluŋa.
Suli itqaġitqikkumiŋaigitka killuqsautinich.”

Jeremiah 31:31-34

¹³ Agaayyutim uqautigikamiuŋ nutaq sivunniugun tarra uqautiginigaa
sivunniugutiġruaq utuqqaliruaŋuŋuŋu. Supayaq atuġnaġumiŋaiqman
utuqqalipġuni piiġaqtuq.

(Heb 9.2)

Nunamitḡaqtauruaḡlu Qilḡmitḡaqtauruaḡlu Agaayumaagvik

9 ¹Aasriili sivulliq sivunniugun atuqtaksraqaqtuq agaayuliqsitlu iḡuillu savautriḡiksraḡatigun Agaayyutmik suli Agaayyutim irvia-gun nunamiittuakun. ²Taamna Agaayyutim irvia malḡuḡnik iniaqtuq. Sivulligmi inimi kialuuraqagviquahuni niḡḡiviquahuniḡu ipqitchuanik qaqqialigaanik, taiyuutiqaḡhunisrii ipqitchuamik inimik. ³⁻⁴Tuglian talukuyaam tunuani inaraq taiyuutiqaḡniqsuq inimik ipqiḡḡiqsrauramik piquaqtuq ikipkaiviliamik tipraḡiksautinun piliḡaḡ kaviqsamik maniḡmik suli ipqitchuamik suluutmik iluqani qaaligaḡ kaviqsamik maniḡmik. Iluani ipqitchuam suluutim ilulik piliḡaḡ kaviqsamik maniḡmik imalik Manna-mik suli ayauppiananik Aaron-ḡum akutuq-palitlaruamik suli uyaqqak aglaqaqtuak maliḡutaksramik. ⁵Qaḡani suluutim matuan israḡullak tuglauqsimauraḡniḡaḡak Agaayyutim kamanautaa, ini Agaayyutim natqigutrisimaagvia killuqsautinik. Aglaan tamatkua sut uqautigitlaitchivut pakma. ⁶Uqautitqiglagu, Agaayyutim irvia malḡuḡnik iniaqtuq. Uvlugagipman agaayuliqsit isigagḡniqsut siḡalligmun inimun savautityaqḡugu Agaayyun atuumaraḡaḡhatigun. ⁷Aglaan kisimi qaukḡiat agaayuliqsit isiḡḡiḡauraḡniqsuq ilulligmun inimun aasriiḡ atausriḡmiaqḡugu ukiugagipman saagaḡhuni auḡmik qaisaksraḡmiḡnik killuqsautmiḡun suli killuqsautaatnun Israel-aaqatmi killuqsauqtat naluḡigmiḡtigun. ⁸Taavrumuuna Ipqitchuam Irrutchim kaḡiqsipkaḡaatigut apqun inimun ipqiḡḡiqsrauruumun aḡmanḡisilaḡanik uvaptiknun napaniqtutilaḡani siḡallium inim. ⁹Taamna siḡalliq ini atrikusrautauruq iḡuuvigikkaptikni pakma. Aatchuutit ikipkaḡugich tuniḡautit nalaunḡasripkatlaitchaat iḡuk Agaayyutmi; iḡuum aatchuutaiḡ patchisailaaqtitkumiḡaitchaat qaḡrimmaaguitillautanani. ¹⁰Tamatkua atuqtaksrat aḡalatchiḡḡiḡaqtut niqiniglu imimiglu suli iḡḡuutiksraqtuḡvikaanik. Iḡuich tupiksriuksrauniqsut tamatkuniḡa qaaḡḡiḡakun atuqtaksranik inillaḡniḡaḡhanunaglaan nutaḡuruam nakuutlukuam sivunniugutim.

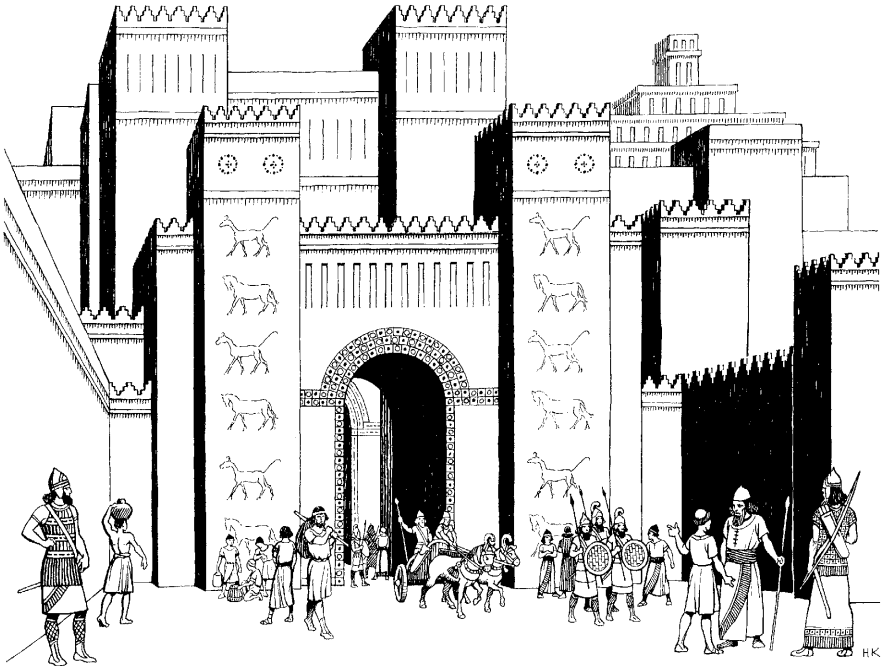
¹¹Aglaali Christ agḡianiktuq. Ilaan agaayuliqsipagigaa sivunniugutim nutaḡuruam nakuutlukuam. Christ savautriḡaqtuq kamanatlukuamiḡu nakuutlukuamiḡu agaayyuvikpaḡmi nunakḡaḡtaungitchuami suli

nappanġisaġatni iñuich. ¹² Christ isiqtuq ipqiññiqsrauruamun inimun saagasunaqani aunaġatnik niġrutit, aglaan isiqami tunillaqtuutiginigaa auni piqutigipluta atausriġmiaqługu. Taatnaqami anniqsuutigaatigut taimuġa. ¹³ Atakkii taimani iñuk qaayuġnaqsiruaq killuliquiġmigiun. Ilaa ipqisqitqigaqtuq agaayuliqsim siqillaupmagu atuqługu aunaġat niġrutit suli kulavauram ikipkaqtam aġraġa. ¹⁴ Tarra, nalupqinaaitlullapiaqtuq aunaġanun Christ-ġum salummaqtilaġa qauġrimmaagiutillautap-tiknik savaaġiñiñ kaġiġruaqtam, atakkii tunillautigiruq iġmiñik killuutaitłuni Agaayyutmun isruitchuakun Irrutchikun. Taatnaqhuta savautriġhiñaaguqtugut Agaayyutmik iñuuruamik.

¹⁵ Tuqukami Christ akunniġutiġuġniqsuq Agaayyutmiłu iñuġmi-łu suli saġġiqaqtitlugu nutaaq sivunniuġun. Taavrumuuna Christ-ġum tasutlasigai iñuich tuquruksraurat piqutigiplugu tupiksriñġiġhat maliġutaksramik sivulligmi sivunniuġutiġruami. Tasuġniġai iñuich Agaayyutim piksraqtaagikkani akuqtuitquplugich isuitchuamik pait-chaktaaksrautmik, amiami iñuuliġmik isruitchuamik Agaayyutmi. ¹⁶ Sivunniuġun Agaayyutim inillakkaġa atriqaqtuq sivunniuġutmik iñuum aglagikkaġanik iñuunġaġmi. Tuquanikpan iñuich ilisimaraut-laruksraurut tuqułhanik taavruma iñuum aglaktuam sivunniuġutmik. ¹⁷ Takku iñuum sivunniuġutaani saġġiqaqtaitchuq iñuunġaan taavrumiġa aglaktuq. Aglaan aglaktuam tuqułhan aquagun sivunniuġutaa saġ-ġinigaqtuqtarra. ¹⁸ Taatnatuntuuq sivulliq sivunniuġun saġġiqaqmıuq tuqułhatigulhiñaq niġrutit aunaġatigunlu. ¹⁹ Moses-ġum uqautiqqaqami-gich iñuich tillisipayaat maliġutaksram tiguniġai aunaġat nuġġaich ilaplugu imiġmik suli kaviqsaaq ipnaim mitqualu hyssop-ġum akiġuaniglu, aasrii siqillaqługich makpiġaat iluqaisalu iñuich, ²⁰ nipliġhuni ilinittun, “Taavruma augum nalupqinaigaa sivunniuġun Agaayyutim tillisigikkaġa ilipsittun.” ²¹ Taatnatunsuli Moses-ġum siqillaġniġaa auk ipqitchua-mun inimun taputiplugich sut atuġuuruat savautriġiġmi Agaayyutmik. ²² Tarra, Agaayyutim maliġutaksraġaġuaqhuni supayaaqayaq salummak-kausruuruq aukun. Agaayyun natqigutryumiñaitchuq killuutinik auk maqipkaġaluaqnaġu.

Christ-ġum Tunillaqtułhan Piigai Killuqsautit

²³ Taatnaqhuni Moses-ġum ipqisaksraġiraġniġaa siqillaupmagu aunaġmıq ipqitchuamun inimun tuvrautauruamun qilaġmiittuamun. Aglaan nakuutlakhuni tunillaun inuqnaqtuq inimun ipqitchuamun qilaġmiittuamun. ²⁴ Atakkii Christ isingitchuq ipqitchuamun inimun savaagikkaġatnun iñuich, tuvrautaulhiñaqtuamun ilumutuuruamun ipqitchuamun inimun. Aglaan Christ isianiktuq qilaġmun sivuġaallapiaġanun Agaayyutim akun-niġutchiutauplumi pisigipluta. ²⁵ Qaukłiata agaayuliqsit Israel-aagmiunuruat

(Heb 9.19)

isiguuruq ipqiñniqsramun inimun ukiutaugagipman saagaaqhuni auna-
 nik nigrutim. Aglaan Christ aatchuutigilgataqtuksraungitchuq injmiñik
 akulaiqlugu. ²⁶ Taatna Christ aatchuutigitqigaqtuksraugumi nagliksaatqi-
 gaaqtuksraunayaqtuq iñiqtaułhaniñaglaan nunam. Aglaan pakma Christ
 sagvigñiqsuq atausrigmiaqlugu piigiaqlugu killuqsaun tuniļautigipluni
 injmiñik. ²⁷ Inupayaq tuquruksrauruq atautchimi, aasriñ aquagun taav-
 ruma atannikkauluni. ²⁸ Taatnatuntuuq Christ tuquruq atausrigmiaqlugu
 piigiaqlugich killuutiñich inupayaat. Sagvitqikkisirug tugliani, piigiasru-
 ŋaqnagu killuqsaun aglaan annautiyağlugich utaqqruat ilaanic

10 ¹ Maligutaksraŋa sivunniugutiğruam tikkuաłhiñağniqsuq naa-
 masiruamun tuniļautaanun Christ-ŋum, tağgagihñaqlugich
 ilumutuuruam. Ukiugagipman piqutigiplugich iñuich agaayuliqsit
 aatchuğuurut tuniļautinik. Aglaan tamatkua tuniļautit killuutaiqsit!aiñ-
 ñiqsut iñuñnik tuniļaqtuqtuanik. ² Tuniļautit killuutaigitlakpata iñuich
 nutqautianikkayağaat tuniļaqtułiq injiğaanimma. Atakkii iñuich ukpiq-
 tuaŋruuat salummaqtinniqpata atausrigmiaqlugu itqagitqikkayaitkaich
 killuutitij qauğrimmaagiutillautagmikni. ³ Aglaan tamatkua tuniļau-
 tauruat itqaqtirrutauraqut killuutiñitñun ukiugagipman. ⁴ Takku aujat

niġrutit piigiyumiñaitchuq killuutmik. ⁵Taatnaqhuni Christ uqaqtuq nunamuyasrikami, itna,

“[Agaayyutmaan,] Piqaġukkumiñaitchutin tuniļļautinik aatchuutiniglu

aglaan timiqaqtillugu uvamnik tuniļļautigitqulugu.

⁶ Ikipkaġugich aatchuutit tuniļļautitlu killuutaigutiksrat quyalisaunġitchut ilipni.

⁷ Aasriiñ nipliqsuna, ‘Agaayyutmaan, agġiqsuna savaaġityaġtugu pisuħiñ, aglaksimaħhatun makpiġaani uvapkun.’ ”

Psalm 40:6-8

⁸ Sivulliani itnaġniqsuq, “Piqaġukkumiñaitchutin tuniļļautinik aatchuutiniglu, ikipkaġugich aatchuutit tuniļļautitlu killuutaigutiksrat quyalisaunġitchut ilipni,” injaṅgualuaṅṅaisa maliġutaksrakun. ⁹ Tugliani nipliqsuq, “Agaayyutmaan, agġiqsuna savaaġityaġtugu pisuħiñ.”

Taatnaqami Christ-ṅum suksraaġniġaa sivulliġ sivunniugun tuniļļautituum-maisa aasrii inillakħugu nutaaq sivunniugun. ¹⁰ Tarraasriiñ Christ-ṅum tupiginiġaa Agaayyutim pisuħa. Tuniļļautigikamiuṅ timini pisigiplugich killuutit ipqiqaġaatigut nalaunṅapkaqhuta Agaayyutmi atausriġmiaġtugu.

¹¹ Aasriiļi agaayuliqsiṅpayaq savautriraqtuq uvlugagipman qaitchiṅluni atlaṅṅutlaiṅaanik tuniļļautinik killuutaigiyumiñaitchuanik. ¹² Aglaali Christ qaitchianikami atautchimik tuniļļautmik killuutinun, aquvittuq taliqipianun Agaayyutim minguiqsiagiahuni savaaġmiñiñ taimuṅa, ¹³ taimakṅaniñ-aglaan utaqqiṅluni tarani uumigirini akiilṅiṅksraṅatnunaglaan. ¹⁴ Takku atautchikun tuniļļautikun killuutaigñiġai taimuṅa tamatkua ipqiqsitaurat.

¹⁵ Taavruma Ipqitchuam Irrutchim nalupqinaigñiġaa uvaptiknun, itnaqhuni,

¹⁶ “Una sivunniugun inillaṅṅiaġiga Israel-aagmiupayaanun taimani uvlumi, nipliqsuq Ataniq.

İligisigiga maliġutaksraġa iñuṅma isrummatinṅitñun aglaglugulu uummatinṅitñun.”

Jeremiah 31:33

¹⁷ Nipliqsuqsuli, itna,

“Killuqsautinich nalaunṅairrutinṅiļlu itqaġitqikkumiñaitmigitka.”

Jeremiah 31:34

¹⁸ Taatnamik killuutit natqigutikkaukpata, ikipkaġugich tuniļļautiksrat pisigilugich killuutit inuqnaġumiñaiqsut.

Qalliṅaaqta Agaayyutmun

¹⁹ Aniġatiuṅmaṅ! Pakma taluqsrautairrutiaqatugut isiħiksraṅtik-nun Agaayyutim sivuġaanun, atakkii Jesus-ṅum tuniļļautiginigaa auni.

²⁰ Christ-ḡum aḡmautiniḡaatigut nutauruamik apqutmik sivuḡaanun Agaayyutim. Agaayuliqsiqqaktun qallilaaqtuatun Agaayyutmun amu-ḡatchiananun talukuyaam, uvaguttuq qallilaaqlasiḡmigikput Agaayyun timaagun Jesus-ḡum aatchuutigikkaḡagun tuqupluni. ²¹ Suli kama-naqtuamik agaayuliqsiqaqtugut Jesus-mik atanguruamik Agaayyutim tupqani, amiami ukpiqsriuanun. ²² Taatnaḡuta qallilaaqta Agaayyutmun ilumutuḡuḡlugu uumman nalupqisruutailapiaḡlugu ukpiqsriḡiqput, atakkii Christ-ḡum siqillaqamisigut auḡmiḡik salummaḡai qauḡrimmaa-ḡiutillautavut killuqsautiptikniḡ suli iḡḡuqhuta imiḡmik ipqitchuamik. ²³ Tigummitqiaḡiḡlakput niḡiugaq uqautigikkaqput qanuḡliqaanḡiḡuta takku Agaayyun akiqsruiruaq tuniqsimaruq. ²⁴ Qaunakkutiluta avatmun pitchuksaḡutiltalu piqpakkuḡiḡksraptiknun savaallautaqaḡiksrap-tiknunlu. ²⁵ Katiraḡaḡta atautchimun qapiqtanḡiḡuta, atrisunaqnaḡich ilaḡich iḡuich katiraḡanaḡisuat. Iḡichuḡiḡiksi Atanḡum agḡitqinḡiaḡha. Taatnaḡlugu pitchuksaḡutiyumaḡut avatmun qapiqtanḡiḡuta ukpiqsriḡiptikni.

²⁶ Uvvaami kaḡiqsiqqaḡupta ilumutuḡiḡmik aasriiḡ killuqsaqtuiniḡupta ukpiqsriḡiḡuta Christ-mik, piitchuq niḡiugamik uvaptiknun. Atakkii atlamik tunillaḡutmik qaisaksramik killuutiptiknun piiḡḡiaqtuq. ²⁷ Aglaan taatnatun iḡuuniḡupta niḡiugiraksraḡigikput iqsiḡaqtuaq atanniiviksraq, ittuatun ikualaruatun piyaqquiḡiaqtuatun uumiksriuanik Agaayyutmik. ²⁸ Iḡuk suksraqanḡitchumi Moses-ḡum maligutaksraḡanik, taamna iḡuk tuquruksrauruq ilunḡuktailaakun ilisimariqaḡhiḡaḡpan malḡuḡnik unniḡ piḡasrunik. ²⁹ Aglaan iḡuk suksraqanḡitchumi Iḡḡiḡanik Agaayyutim suksraqanḡitlunilu auḡanik Christ-ḡum ipqisḡitigikkaḡmiḡik, Agaayyutim taamna iḡuk anasriḡḡuqsatlukkisigaa. Taavruma pisaḡḡatigaa Ipqitchuaq Irrusriq iḡuaqqriruaq ilaanik. ³⁰ Iḡisimagikput kisuutilaḡa nipliqsuam itna ipqitchuani makpiḡaani, “Akisaun pigigiga. Pigiitchuapayaaq aki-saḡisigiga.” Uqaqmiḡiqsuq itna, “Atanḡuruam atanniḡisigai iḡugikkani.”

³¹ Iqsiḡallapiaḡataqtuq anasriḡḡuqsakkauruni Agaayyutmiḡ iḡuuruamiḡ.

³² Itqallaksigik taipchua uvlut kaḡiqsiqqaḡapsi ilumutuuruamik ukpiqsriuanḡuḡhusri. Iḡlutuḡniḡiksi sakiḡniḡiḡ atqunallapiaq. ³³ Iḡaatni pisaḡḡatigikkaurusri atniaqsiuplusriḡ iḡuich takkuatni, ilaḡnisu-li piqataḡhiḡaḡuḡhusriunniḡ tamatkunani taatna aḡalatauruanun.

³⁴ Uvvasuli nagliksaḡatiqaḡuurusri isiqtauruanik ikayuḡḡuḡich suli quviatchauḡikhusri ivayaqtukkaḡaluaḡapsi suurapsitḡik, ilitchuḡiplugu ilipsi suuraqaḡiksraqsi nakuutluktuanik nuḡuyumiḡaitchuanik qilaḡmi.

³⁵ Taamna pisigilugu taluqsrairrutiaḡitchi Ataniḡmun. Kamaḡaqtuamik akiḡiusriaḡniaqtusri nikaitkupsi. ³⁶ Aglaan anuqsrutiaḡtuksraurusri tupiksriḡaḡusri pisuḡhanik Agaayyutim. Atakkii akuḡtuḡiniḡiksi ilaan akiqsruutigikkaḡa. ³⁷ Agaayyun nipliqsuq ipqitchuami makpiḡaani,

“Pivikisuurami agqiqaḡumaruaq agqigisiruq.

Piñatchiaḡumiñaitchuq.

³⁸ Nalaunḡasripkakkaga iñuugisiruq ukpiqsriḡhagun.

Aglaan quyagiyumiñaitchiga iñuk

tunuttuaq uvamniñ ukpiqsriḡaiqhuni.”

Deuteronomy 32:35

³⁹ Uvagut, ilaliqsuutingitchugut tamatkunani tunutlutinj piyaqquk-kauniaqtuani, aglaan ilaurugut tamatkunani ukpiqsrimaaqtuani annautikkauplutinj.

Urrakusrautai Ukpiqsriḡhum

11 ¹ Iñuum ukpiqsrikami nalupqisruutigingigagigaa nigiyugagikka-ni. Nalupqigingigagigaa atuumaruksraq qiniḡnaqsigaluaqnagu. ² Sivullivut taimani iñuuniagaḡniqsut taavrumuuna ukpiqsriḡikun. Taatnaqlugich uqaḡillautakkaurut. ³ Ukpiqsriḡikun kanjigsigikput Agaayyutim iñiqsitalaḡa nunamik siqiniḡmiglu uvluḡianiglu uqaḡigmi-gun. Taavrumuuna kanjigsigikputtuq iñiqsitalaḡa sunik qiniḡnaqtuanik saḡḡiagun iñuich ilitchuḡingisaḡatnik isummatigikkagmikkun. ⁴ Ukpiqsriḡikun Abel aatchuutiqaqtuq Agaayyutmun nakuutlukuamam tunillaumik Cain-miñ. Agaayyutim akuqtuḡniḡaa Abel-ḡum tunillaumta uqaḡiplugu nalaunḡatilaḡa. Abel tuqugaluaqtitlugu ilitchitlarugutsuli ukpiqsriḡhaniñ. ⁵ Ukpiqsriḡikun Enoch aullautikkauniqsuq marrumakḡa iñuuniaḡiḡmiñ tuquruksraungitluni. Taatnaqlugu iñuich paqingiñiḡ-gaat Agaayyutim aullautipmagu. Aullautikkaugaluaqtitnagu uqaḡhum uqautigigaa ilumutun quyalitniḡkaununiplugu Agaayyutmik. ⁶ Aglaan iñuk ukpiqsriḡitchumi quyalitniḡkumiñaitchuq Agaayyutmik. Atakkii kisupayaaq piqatiqaḡuktuq Agaayyutmik ukpiqsriḡurauruq itilaḡanik suli akiliutiqaḡtilaḡanik tamatkunḡa piḡiqillapiahutinj pakaaqqtua-nun iḡmiñik. ⁷ Ukpiqsriḡikun Noah-m kiliktuusriagigaa Agaayyutmiñ atuumaruksraq qiniḡnaqsigaluaqnagu. Tupigiplugu Agaayyutim til-lisaa umiaqpalirug annautiksraḡatnik qitunḡami. Umiaqpiḡigmigun sagviqsinnigaa ukpiqsriḡiḡhat nunam iñui, aasriñ taavrumuuna patchi-siqutiniḡai. Pisigiplugu Noah-m ukpiqsriḡha Agaayyutim akuqtuḡniḡaa nalaunḡasripkakkauplugu.

⁸ Ukpiqsriḡikun Abraham tupiksriḡniqsuq Agaayyutim tuqluḡmani. Aullaḡniqsuq atlamun nunamun akuqtuiviksraḡmiñun paitchaktaaksraut-mik, nalugaluaḡḡaan napmun aullaqtilaani. ⁹ Ukpiqsriḡikun iglaḡuruq nunami akiqsruutigikkaḡani Agaayyutim, irviqaqhuni palapkaaḡpaḡni piqatigiplugik Isaac-lu Jacob-lu akuqtuiruak atunim akiqsruutauruamam Agaayyutmiñ. ¹⁰ Takku Abraham nigiyuqaḡniqsuq nunaqqiḡpaḡmik payaḡaitchuanik nappaviḡmik, Agaayyutim iḡmiñik nappakkaḡanik

maligutlugu sivunniugutni. ¹¹Ukpiqsriḡikun Sarah akuqtuiruq sayaksramik siḡaiyauḡiksraḡmiñun kiñuviaksramik. Iḡñiruruq aaquagaluḡḡaḡmi, takku ukpiginiḡaa Agaayyun pitḡaruḡuplugu akiqsruqtuaq. ¹²Tarraasriiñ atausriq ḡun Abraham tuquḡaruatun iḡmiñi iligaluaqtuaq kiñuvianiḡ-niqsuq iḡuḡiakhutinḡ uvluḡianḡisun qilaum suliqavianatun taḡium siñaan kisitchuḡnaitchuatun.

¹³Tamatkua iñuich iluqagminḡ ukpigigaat Agaayyun, aasriiñ tuqurut akuqtuigaluaqatinḡ akiqsruutauruamik. Aglaan qiniḡlugich immasraagruk sivuniḡmi quviatchaktitaurut. Piilaḡinḡitchaat avakḡaqtautilaqaatinḡ iglaanḡutilaqaatinḡlu marrumani nunami. ¹⁴Iñupayaat uqaqaminḡ iglaanḡutilaḡmiknik marrumani nunami nalupqinaigaat pakaaqatiḡtinḡ kiñuniksrautmiknik. ¹⁵Iñuich taipkua isrumagisruunigumitruḡ taimña nuna unisaḡtinḡ utiḡhiñaugaluḡniqsut pisukkuminḡ. ¹⁶Aglaan ilinḡich kimmutiqaqtut nakuutluktuumamik kiñuniksramik qilaḡmi. Agaayyutim itqanaiyautigaa nunaaqiq ilinḡitñun, atakkii kanḡuginḡitchaa Agaayyutiginiluni Abraham-mun, Isaac-munlu, Jacob-munlu.

¹⁷Ukpiqsriḡikun Abraham tunillaḡutiqaḡhiñaḡuḡniqsuq Isaac-mik Agaayyutim uuktuaqmani aatchuutigigisipmaḡaan iḡñituaḡluni, taamna akuqtuaḡikkaḡa Agaayyutim akiqsruutaagun. ¹⁸Piḡhiñaḡniqsuq ukpigiplugu Agaayyutim akiqsruutaa iḡñiḡmigun itnaqhuni, “Isaac-kun kiñuviaḡḡniaqtutin.” ¹⁹Ukpiginiḡaa Agaayyutmun anipkaḡniaḡiksraḡa Isaac tuquḡaruaniñ. Abraham-ḡum akuqtuaḡitqikkaa Isaac iligaluaqtuaq tuquḡaruatun liilaa. ²⁰Ukpiqsriḡikun Isaac-ḡum piḡusriaqaqtitmigik Jacob-lu Esau-lu, isrummatigiplugu Agaayyutmun atuumapkaḡisiḡha akiqsruutigikkani sivuniksrami. ²¹Ukpiqsriḡikun Jacob tuquaqsikami piḡusriaqaqtitmigik atausriullaaplugik iḡñak Joseph-ḡum. Aasriiñ putluni agaayumaḡvigigaa Agaayyun turvigiplugu nuvua ayauppiagmi. ²²Ukpiqsriḡikun Joseph-ḡum uqaḡigininiḡaa aullaḡiksraḡat Israel-aḡmiut Egypt-miñ. Tuquyasrikami urriqsuutigai qanuq savaḡiḡiksraḡatigun sauniḡmi.

²³Ukpiqsriḡikun Moses-ḡum ḡayyuqaakkiñ iriqsimaniḡaak piñasruni tatqini aniqqaqman. Qiniḡamitku piññaqnaḡha iyaalugruam iqsiḡḡitchuk umialgum tillisaiñik tuqutquplugich ḡuḡaurat aniqammiurat. ²⁴Ukpiqsriḡikun Moses iḡuḡuanikami taḡuquḡaiḡniqsuq iñuḡnun iḡñiḡanik Pharaoh-m panian. ²⁵Piksraḡtaḡigaa ḡallaḡtuqatauḡiksrani iñuini Agaayyutim, atakkii quviaginḡiḡniḡaa iñuuniatiḡ qaganaqtuaq akisuruqaḡtuumaan Pharaoh-m tupqani. ²⁶Isrummatigininiḡaa nagliksaaḡiksraḡa Christ-ḡum kamanatlukḡugu piqaḡhaniñ akisuruapayaḡniñiñ Egypt-ḡum, takku ukpipiaḡniqsuq Agaayyutmun akiliḡniḡniḡniḡlu-ni sivuniksrami. ²⁷Ukpiqsriḡikun Moses-ḡum aullaḡvigininiḡaa Egypt iqsiginḡitlugu Pharaoh-m qinnautaa. Aullaqtuq ilipluni qiniḡtuatun

Agaayyutmik qiniǵnaitchuamik. Taamna qiniǵquuraaq siimasraaǵu-tiginigaa. ²⁸Ukpiqsriǵikun Moses-ǵum inillaǵnigaa nigiqpagvikaat taiyuutiqaqtuaq Apqusraaqtitauiǵmik. Ukpiǵigaa Agaayyun uqaqman iǵuich tigusritquplugich ipnaiyaat auǵatnik siqillaautiksranjitǵmik tupqisa taluǵitǵun. Agaayyutim ilaksiatqunǵitchai piyaqquiraumun Israel-aag-miut aǵayukǵiich. ²⁹Ukpiqsriǵikun Israel-aagmiut ikaagǵnigaa tagiuq atiqaqtuuaq Red Sea-mik paliumaruakun nunakuuqmatun. Egypt-miut taatnatun ikaaqsagaluagǵniqsut, aglaan iluqatij ipiniqsut imikun.

³⁰Ukpiqsriǵikun Israel-aagmiut kaivraagǵnigaiǵ katchij Jericho-m tallimat malǵuǵni uvluni. Taatnaqhutij katchich katagaalaniqsut.

³¹Ukpiqsriǵikun Rahab akiisuk tukkuǵinigaa nalunaqtuakun takkuuqtit. Taatnaqhuni piyaqquǵitchuq piqatigilugich Jericho-ǵmiut ukpiqsriǵit-chuat Agaayyutmik.

³²Sumiksulitai uqapsaagǵisiviǵ? Pivikitchuq uqautigisaǵupkich Gideon, Barak-lu, Samson-lu, Jephthah-lu, David-lu, Samuel-lu, sivuniksriqi-raiǵu Agaayyutim. ³³Ukpiqsriǵikun taipkua akimaraqtut umialiǵniǵ, nalaunǵarualiqiplutij, akuqtuiplutij akiqsruutigikkaǵanik Agaayyutim, umitlaplugich qaniǵich lion-nat, ³⁴qamitlaplugu ikualapiaqtuaq ikniq, annakhutij savikpakun tuqquatauiǵmiǵ, sayaitchuat sayaktusriplugich, sapigǵnaqsiplugich aǵuyahǵmi akiililǵasiplugich aǵuyaktijich atlat nunat, ³⁵unniǵ aǵnat akuqtuiplutij tuquǵaruamiknik anitqiksitaupmata. Atlat iǵuich naǵititauniqsut tuqulǵhiǵaǵuqhutij ayakǵugu annagviksraq-tij, nigiuqagaqhutij anitqihiksraǵmiknik nakuutlukuamun iǵuuiǵmun tuquanikkumiǵ. ³⁶Atlattuuq nagliksaaqmiǵniqsut mitautigitchiuplu-tij ipigaaqtuqsiuplutijlu qiliqǵugillu isiqtaupkaqǵugich, ³⁷uyagǵniǵlu miǵuqtuqsiuplutij, uluaqtuqǵugich avikǵugillu, uuktuaqsiuplutij, tuq-qutauplutij savikpakun, qiplutij atnugaaqhutij ipnaich aminjitǵmik tuttuǵuuraisalu, piilliuqhutij, iǵuilliuqtitauplutij, atniaqsiuplutij, ³⁸qipip-lutij suviksraiǵaami iǵiǵiǵi, iǵuuniaqhutij sisini nunamiǵu uyaǵaǵuǵmiǵu. Iǵuiǵiǵi nunam naliginiǵitchaich tamatkua!

³⁹Iluqatij tamatkua ilisimariqaqtut nalupqinaigutriruat ukpiqsriǵiǵmiknik uqaǵillautaqǵugich. Aglaan nalliat akuqtuiǵit-chuq iǵuunǵaǵmiǵ Agaayyutim akiqsruutigikkaǵanik. ⁴⁰Agaayyun sivunniutiqaqtuq nakuutlukuamik uvaptiknun, itna, taipchua naama-sripkakkauruksraupmiut piqatigiluta tikiǵniǵiaqaptigut aǵaayyuqautaanun Agaayyutim.

Agaayyun Aapakput

12 ¹Taipkunatitun ukpiqsriuatitun ilisimariqaqtuguttuuq avataǵiutriruanik uvaptiknik nuviyatun, aasriili tamatkua uqaǵiǵhiǵaǵaat ukpiqsriǵiǵput. Aqpaliutraqtitun piiǵuǵu unaviquta-

gikkanaani, ki, piigaǵlavut qilamipiaq killupayaat unaviqutaǵikkavut maliguta Ataniǵmik. Aqpaliutraqta iǵlutuiǵikun tikiññiaǵhanunaglaan kinilirviksrapta. ²Ataramik qiñiqsimalakput Jesus aullaǵniiraalu naamasriraalu ukpiqsriǵapta, [atakkii tunǵavigigaa Agaayyun iluqnauqhuni]. Pisigiplugu quvianaqtuaq akiliusriaksrani suksraǵingitkaa kanǵunaqtuaq tuquǵiq sannigutami. Aasriñ aquvittuq Agaayyutim taliqqian tunaanun aǵalatchiqataupluni. ³Jesus iǵlutuipmiñiqsuq qanusripayaanik akilli-ǵuǵutinǵitnik killuliqirit. Isrummatigiraksraǵigiksi Jesus piyuaqsiugupsi taatnatun, minguǵangitchumuusriǵi qapiǵasriraǵangigusri maliguaǵap-sitñi Christ-mik.

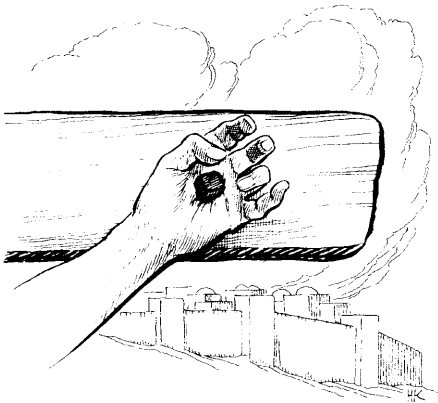
⁴Killuqsauun ayyauqtuǵaluǵiksi, aǵlaan ayyauqtunǵitchiksi pigiitchuaq tuquǵapsitñunaglaan. ⁵Puuyuguknaǵiksi Agaayyutim pitchuksaǵiǵha ilipsitñun itna liilaa uqagipmatun qitunǵamun,

“Iǵñiñ, suksraǵiñǵiñiaqnagu nalǵuqsruutaa Atanǵum unniñ qapiǵasiñak iñiqtipatin.

⁶Takku Atanǵum nalǵuqsruǵaǵigai tamatkua piqpagikkani, suli annauksraǵugich iñupayaat iǵniǵiliutikkani.”

Proverbs 3:11, 12

⁷Iǵlutuqtaksraǵigiksi nalǵuqsruutaa Agaayyutim. Aǵalattaǵigaasri iǵniǵikkaǵmisun. Qanusriuva una iǵniǵuruuq aapauruam anasriñǵuqsat-laisaǵa? ⁸Agaayyutim iǵniǵapaaq ataramik iñukkuksaǵniǵaa taatnatun. Ilipsi nalǵuqsruqsimaitchupsi aapaiǵapsisun ilumutun iǵniǵiliutipkaqsi-maiññiqsusri ilaanun. ⁹Uvvasuliuna, aapapta nunami nalǵuqsruǵaatigut aasriisuli uvagut kamagisuuplugich. Kamaksriruksrauruguttuuq Aapaǵatnik irrutchipsa pitǵlugluu aapaptikniñ nunami, atakkii iñukkuksairuq uvaptiknik isruitchuamun iñuuǵimun. ¹⁰Sivikisuurami aapapta nalǵuqsruǵaǵigaatigut nalaunǵanasrugikamitruǵ. Aǵlaali Agaayyutim

(Heb 12.12)

nalǵuqsruǵaǵigaatigut piññag-viksrapitknun ipqiqatigisrukhuta iñmisun. ¹¹Iluqani nalǵuqsruun quvianaitchuuruq atniǵñaqmiuq. Aǵlaan aquvatigun nalunaǵuuruq qanuq nalǵuqsruun nakuutilaǵa Agaayyutim qitunǵaǵikkaniñun, tupiksriǵiǵmiktigun iñuguqtut atuitǵasiruat nalaunǵaruamik suli iñuuniaqtuat qiñuiññakan.

¹²Taamna pigilugu sayyiq-sigiy niviǵasriruat argasri suli sayaitchuat niusri; qapiǵasiñasri.

¹³Qaiqsisisigiy apqutiksraǵat isigap-

si. Aasriiḷi sayaitḷutiḷ uḷpiqsirruat pisrulguitchuatun puukaḡumiḷnaitchut atniḡutiḷ, aglaan mamititaulutiḷ saḷḷisitiḷqinḷiaqtut.

Iḷisauttutit suli Kiliktuutit

¹⁴ Qiḷniḷiḷḷaqaautrisitchi iḷupayaanun, iluqnauqsimalusri Agaayyutmun. Iḷuum iḷuunianḡitchuam taatnatun qiḷnitlasriyumiḷnaitchaa Ataniq. ¹⁵ Qaunatiḡiaḡigitchi kiḷaunniḷiḷ iḷnuk suliqutiksringiḡḷiḷḷiaqani iḷuaq-qutaanik Agaayyutim. Qaunaniḡitchupsi iḷuich tikitpiaqtut akunnapsitḷnun miqutchisuuruat isrumaḡiḷiḷisitlusri, atriplugu kanḡiḡ-ruaq maqupkairuaq nauriamik. ¹⁶ Naagaunniḷiḷ iḷnuk atlatuqtauviaqtuq agaayyiaqtaitḷluni Esau-tun iḷiḷḡaanimma. Esau tuniriruaq paitchak-taaksrautigaluḡmiḷnik aḷayukḷiḷiḷḡmigun atautchimun niḡiḷniḡmun. ¹⁷ Iḷisimakkapsisun, aquvatigun Esau-ḡum piḷḷhiḷnaḡuqamiḷḷ piḷḷnak-taaksrautni itigautiruaq. Satuqsagaḷuaḡaa qulvimigun aglaan Isaac isrummitqikkumiḷnaiḷḷananiḷniḷsuq.

¹⁸ Ilipsiasriḷiḷ, tikisimaitchusri iḷḡimun aksinḷnaitchuamun atriplugu iḷḡiq atilik Sinai-mik. Israel-aḡmiut imani qiḷniḷniḷḡaat iḷḡiq ikualaruaq ikniḡmik. Kiḷuagun taaqsiḷniḷsuq anuḷḡiḷullapiaqhuni. ¹⁹ Taipkua iḷuich tusraaniqsut qatrananik qalḡuqtautim suli nipitullapiaqtuanik nipinik katluktun. Tusraaruat iqsitchakpagitḷutiḷ uqapsaaqtut nipimun uqautitqiḷunḡitḷutiḷ. ²⁰ Agaayyutim tiliḷniḷḡai, “Niḡrutimunniḷiḷ aksikpagu iḷḡiq miḷuqtukkauniaqtuq uyaḡaḷnik.” Aglaan iḷuich tatamiḷallaktut. ²¹ Iḷḡim qiḷniḷsaḷha tatamnallapiaḡataqtuq. Moses-unniḷiḷ uqaḡniḷsuq, “Atqunallapiaq iqsitchakḷuḷa uuliksiruḷa.” ²² Aglaan tikiḷḷaniktusri Agaayyutim nayuutiḷhanun tikitmatun iḷḡimun atiliḷḡmun Zion-mik, suli nunaqqiqpaḷanun iḷuuruam Agaayyutim Jerusalem-mun pakmani ittuamun, suli isaḡuliḷḷnun kisiḷḷnaḡumiḷnaitchuanun. ²³ Tikitchusri katiq-pagviatnun aḷayukḷiḷuplutiḷ iḡḷiḷniḷiḷ Agaayyutim atinḡich aglausimaruat pakmani. Utlautirusri Agaayyutmun ataniḡatnunlu iḷupayaat irrusriḷḷiḷniḷnlu nalaunḡaruat iḷuich tuquruat naamasripkakkapluḷḷutiḷ pakmani. ²⁴ Utlautipmiusri Jesus-mun akunniḷgutauruamun aatchuqtuamun nutauruamik sivunniḷḡutmik iḷuḷḷnun. Christ-ḡum killuqsautaiquplugich iḷuich maqipkaḡniḷḡaa auni sannigutami. Auḷa Abel-ḡum tuqutauruaq uqautiqaḷhiḷnaqtuq akisautmik, aglaan auḷa Christ-ḡum uqautiqaqtuq natqigutriḷiḷḡmik.

²⁵ Naalaḡnisritchi Agaayyutmun uqaqtuamun ilipsitḷnun pakma. Ayaiḷasri ilaanik taipkumatitun Israel-aḡmiutitun. Annagviksraiḷiḷniḷiqsut anasriḷḷḷuqsaqsiḷiḷḷmiḷiḷ ayaummitḷnikamiḷḷ kiliktuqtauruamik ilinḷitḷnik maani nunami. Agaayyutim anasriḷḷḷutluḷallakkisigaatigut tunutkup-tigu ilaa kilgityaqtigikkaqput qilaḷḷmiḷiḷ pakma. ²⁶ Inḷiḷḡaan Agaayyutim iḷiḷsraqtiḷhiḷnaḡaa nuna uqaqami iḷḡimi atiliḷḡmi Sinai-mik, pakmaag-

laan ilaa akiqsruqtuq nipliqhuni, “Atausripsaami iliqsraqtinniagiga nunathiñaungitchuaq aglaan taputiniaqmigigaptuuq qilak.” ²⁷Taavruma uqathum “atausripsaami” nalupqinaiļlapiagaa Agaayyutmun supayaaq iñiqtağikkani atlanņuqtitkisiñiplugu. Aasriñ kisimi iliqsraqtitangitchuaq itchumaagisipiaqtuq. ²⁸Taatnağuta akuqtuiñaigtugut isruitchuamik kiñu-niğmik iliqsraqtitangitchuamik Agaayyutim añaayuqautaani. Aasriñ quyyatigilakput Agaayyun savautilugu akuqtuyunağuta kamaksriļikun taluqsriļikunlu, ²⁹atakii Agaayyutigikkaqput suunğirağaqtuatun ikniq-tun ittuq.

Aqulliich Alğaqsruutit

13 ¹Piqpakkutitichi ataramik aniqatigiñapsigun Christ-kun. ²Suksrağingitchuksraursi tukkuğinñaiğmik takku ilañich iñuich tuyuğmiaqağniqsut israğuliñnik nalunņaisa israğulgutilaanjitñik. ³Itqumasrigik tamatkua isiqsiviñmiittuat isiqsiviñmitqatigipmatun ililugich, tamatkualu aņallaquksiuruat nagliksaaqatigipmatun timip-ni ililugich. ⁴Katchuusrimaļiq kamakkutiqaqtuksrauruq akunğapsitñi. Iļaqatigiiksuaq katchuusrimaļiqtik ipqisittaksrağigaak tuniqsimmatilutik avatmun. Agaayyutim atanniğisigai atunim iñuich sayunaruatlu atla-tuqtuatlu. ⁵Kimmutiqatlusruņaqasri maniñmik, apaigilugu pigikkaqsi. Agaayyun niqliqsimaruaq,
“Unitchumiñaitchikpiñ
unniiñ suksraağumiñaitchikpiñ.”

Deuteronomy 31:6

⁶Taatnamik nalupqisrunğitluta nipliñhiñaurugut,
“Atanğuruuaq ikayuqtigigiga.
Iqsiyumiñaitchuņa iñuum qanuğaanaunniñ.”

Psalms 118:6,7

⁷Itqumasrigik aņalatigikkasri uqautriruat ilipsitñun uqathanik Agaayyutim. Ukpigutiqağitichi taipchunatitun iñuuniağimikni suli isrummatigilugu qanuq tuquļhat. ⁸Jesus Christ atlanņutlaitchuq ikpak-srağlu, uvlupaglu, taimuņalu. ⁹Iñunmun avallaktitnasri atlakaagiisigun atlanaqtuaņuplutiņ ilisauttutiņisigun malingiqplusri Agaayyutim ilu-mutuulhanik. Nakuuruq sayyikkaugupsi ukpiqsriļipsitñi Agaayyutim iħuaqqutaagun; sayyigumiñaitchusri ukpiqsriļipsitñi maliktuiñağupsigik iñuuniaqutit tuniļautitigun niqinik. Tamatkua iñuuniaqutit tuniļau-titigun anniqsuutiginiaņgitchaich iñuich iñuuniaqtuat tamatkunuuna. ¹⁰Uvaguuttuuq tuniļautiqaqtugut. Taamna Jesus tuquruuaq sannigu-tami. Tuquļhagun Jesus-ņum piļiusriaqaqtugut. Aglaan agaayuliqsit savautrisugaqtuat ipqitchuami inimi maani nunami niğgivigitlaitchaat tuniļautigikkaqput. [Taamna itnautauruaq, tamatkua anniqsukkauni-

ruat tupiksriġigmiktigun iñuuniaqutinik piqataulguitchut uvaptikni.]
 11 Ukiuġaġipman qaukġiata agaayuliqsit qamuñautiragigaa aunat niġrutit ipqinñiqsramun imun tuniġlautigisaqġugich iñuich killuqsautaiquplugich, aasriiñ tuquñaruat niġrutit timiñich ikipkaqtitlugich siġataani nullaaqtuġvium. 12 Taatnatun Jesus-tuug tuqupmiug sannigutami siġataani nunaqqim, tuniġlautigisaqamiuñ auni iñuich killuqsautaiquplugich. 13 Taatnaġutaasriiñ ilaanukta siġataaniittuamun nunaqqim, iġlutuutiqaġuta iñuich naġġuqsruqpaticut pisigilugu ilaa. 14 Piitchugut kiñunipiamik maani nunami, aglaan niġiuktugut kiñuniksramik isruitchuamik qilañmi, aasriiñ utaqqigikput ukpiqsriġikun. 15 Pisigilugu Jesus-ñum savaaġikkana uvaptiknun, nangaqsimaaglakput Agaayyun quyalugu atarallapiamik. Quyyativut asriaġiksaatitun ittut aatchuutigikkavut Agaayyutmun tuniġlaqtuutigiplugich. 16 Nakuurualiqisimaagitchi ikayuutilusri tamatkununa inuqsraqtuamun. Taatnatchich qaisauruat Agaayyutim quyagillapiagai. 17 Tupigisigik iñuich aġalatigikkasri aġalatillusri iñiñiñun, atakkii kiggutiqaqtaksraġigaat Agaayyun pisigilusri. Taatnaqhutiñ qaunaksrirut iñuuniaġapsitñik. Tupigigupsigij savaaqtiñ quviatchauġiutiginiagaat, aglaan sakiqniuqtitkupsigij piññautigiyumiñaitchiksi. 18 Qauġrimmaagiuutilautaaqtugut patchisaitchuamik iñuuniiallautaġukhuta supayaakun. Taatnamik agaayutillañniaqtigut. 19 Suvaluk agaayutquġipsi utiqtitauġiksramnun ilipsitñun qilampayaaq.

Agaayuliq

20 Agaayuruña Agaayyutmun aatchuiruamun qiñuiññamik. Jesus tuqukami sannigutami kamañaqsipluni munaqsriġuqtuq uvaptiknun, ipnaisun ittuaguut, sul maqipkaqamiuñ auni nalupqinaigñigaa nutaaq isuksraitchuaq sivunniugutauruaq. Piquitigiplugu taamna Agaayyun añitqiksitchiruaq atannaptiknik Jesus-mik tuquñaruaniñ. 21 Aasriiñ pakma Agaayyutim ikayuġlisituq pitġasiġusri pisuġigikkanañik supayaakun. Savaglisuq ilipsitñi akuqtuyunaqtuamik iñmiñun Jesus Christ-kun. Kamakkutiqaġisigikput pakma qañapaglu. Amen.

Aqulliich Iłammiuġutit

22 Aniqatiumaan, iñiqsruaġipsi naalaġnitquplugich uqaġitka pitchuksaagutauplugich ilipsitñun tuyuutigikkatka ukunani naitchuani tuyuutini. 23 Iłisimatquġipsi aniqatigikkaqput Timothy patchisaiqsitauġhanik isiqtauviñmiñ. Aggipqauraqpan iluqanuk qiñiġiaġisigipsi.

24 Tuyuġivut nayaaññaġmik iluqaisa aġalatigikkasri ukpiqtuañuruapaayatlu. Taapkua Italy-miñ piruat tuyuqmigaasri iłammiuġutillautamik. 25 Agaayyutimtuq tugluaġlisi iħuaqutillautaġmigun.